DOMSTOLENS DOM (FØRSTE AFDELING)
AF 11. JULI 1979 [1]

Arne Broe
mod Kommissionen for De europæiske Fællesskaber

»Tilbagesøgning af fejlagtigt udbetalte beløb«

Sag 252/78

Sammendrag

Tjenestemænd — tilbagesøgning af fejlagtigt udbetalte beløb — betingelser — fejlens »åbenbare« karakter — begreb

(Tjenestemandsvedtægtens art. 85)

Tjenestemandsvedtægtens artikel 85, i henhold til hvilken fejlagtigt udbetalte beløb er genstand for tilbagesøgning, bl.a. såfremt fejlen var så åbenbar, at modtageren burde have kendt den, skal fortolkes således, at det afgørende ikke er, om fejlen var åbenbar for administrationen, men om den var det for modtageren, samt at denne ikke er fritaget for enhver undersøgelsespligt, men at der skal ske tilbagebetaling, når der foreligger en fejl, som en tjenestemand, der udviser normal omhu, ville have opdaget.

I sag 252/78,

ARNE BROE, tjenestemand i Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, boende i Bruxelles, avenue de la Charmille 22, bistået og repræsenteret af advokat Edmond Lebrun, Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat Tony Biever, boulevard Grande-Duchesse Charlotte, 83,

sagsøger

mod

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER, repræsenteret af Denise Sorasio, Kommissionens juridiske tjeneste, som befuldmægtiget, bistået af

1 — Processprog: Fransk.

advokat Daniel Jacob, Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg hos sin juridiske konsulent, M. Cervino, Jean Monnet-bygningen, Kirchberg,

sagsøgt,

angående annullation af Kommissionens afgørelse om tilbageholdelse i sagsøgerens løn af udbetalt husstandstillæg for perioden 1. januar 1975 — 31. august 1977, samt af den stiltiende afvisning af den af sagsøgeren den 14. april 1978 herimod indbragte klage,

afsiger

DOMSTOLEN (første afdeling)

sammensat af afdelingsformanden J. Mertens de Wilmars, dommerne A. O'Keeffe og T. Koopmans,

generaladvokat: H. Mayras
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Sagsfremstilling

De faktiske omstændigheder og de af parterne under skriftvekslingen fremførte argumenter kan sammenfattes således:

I — Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger

1. Sagsøgeren trådte i Kommissionens tjeneste den 1. januar 1974 og har siden den 1. december 1974 været ansat som assistent i lønklasse B4 i Generaldirektoratet for landbrug (direktoratet for Den europæiske Udviklings- og Garantifond for Landbruget, afdelingen for finansiering og kontrol). Hans hustru, som ligeledes fra den 1. februar 1974 var ansat hos sagsøgte som hjælpeansat, udnævntes til tjenestemand i lønklasse C 3/3 den 1. november 1974. Sagsøgeren modtog fra den 1. januar 1974 husstandstillæg i henhold til tjenestemandsvedtægtens artikel 67, stk. 1, litra a), for hvilket de

nærmere betingelser er fastsat i artikel 1 i vedtægtens bilag VII.

2. Ved ægtefællernes skilsmisse den 8. august 1977 ophørte udbetalingen af husstandstillæg fra januar 1978, da sagsøgeren ikke havde forsørgerpligt for børn. Ved en ved denne lejlighed foretagen undersøgelse af sagsøgerens akter konstaterede Kommissionen, at sagsøgeren fra den 1. juli 1974 havde oppebåret husstandstillægget med urette, idet hans hustrus erhvervsmæssige indkomst inden fradrag af skat fra denne dato havde overskredet den efter den dagældende vedtægts bilag VII, artikel 1, stk. 3, foreskrevne grænse for tildeling af husstandstillæg. Under disse omstændigheder fandt sagsøgte, at de fejlagtigt udbetalte beløb burde søges tilbage.

3. Følgelig blev det i sagsøgerens lønseddel for januar 1978 angivet, at han skulle tilbagebetale sagsøgte 96 272 FB. Ved en første skrivelse af 1. februar 1978 bekræftede afdelingen for »lønninger, pensioner, tjenesterejser, diverse godtgørelser« over for sagsøgeren størrelsen af det fejlagtigt udbetalte husstandstillæg og oplyste videre, at beløbet ville blive opkrævet ved, at der af hans løn ville blive tilbageholdt 12 månedlige rater á 8 347 FB, første gang i februar 1978.

4. Som følge af henvendelser fra sagsøgeren tilstillede kontorchef Pratley, afdelingen for »personlige rettigheder og privilegier« ham en yderligere skrivelse af 27. februar 1978. Denne skrivelse indeholdt en begrundelse for anvendelsen af vedtægtens artikel 85, som bestemmer: »Ethvert beløb, der fejlagtigt er udbetalt, kræves tilbagebetalt, hvis modtageren har haft kendskab til fejlen, eller denne var så åbenbar, at han burde have kendt den«. I skrivelsen anførtes det dog, at der kun ville ske tilbagesøgning af beløb oppebåret efter den 1. januar 1975, idet hans hustrus løn for så vidt angår perioden 1. juli — 31. december 1974 kun oversteg den fastsatte grænse for tildeling af husstandstillæg, fordi der i december 1974 skete en justering med tilbagevirkende kraft. Det krævede beløb udgjorde, med forbehold af fejl, herefter 92 536 FB, idet sagsøgeren ikke havde fået udbetalt en lønefterbetaling på 6 828 FB i januar 1978.

5. Den 14. april 1978 indbragte sagsøgeren en klage efter vedtægtens artikel 90, stk. 2, mod sagsøgtes beslutning om at anvende vedtægtens artikel 85.

6. Nærværende sag blev anlagt ved stævning, dateret den 10. november, som registreredes på Domstolens justitskontor den 13. november 1978.

7. I mellemtiden har Kommissionen ved afgørelse af 27. november 1978 afvist sagsøgerens klage. Denne afgørelse meddeltes ham den 8. december 1978.

8. Efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående

bevisførelse. Domstolen har imidlertid stillet Kommissionen spørgsmål, som denne har besvaret før retsmødet.

II — Parternes påstande

1. *Sagsøgeren* har nedlagt følgende påstand:

   a) sagen antages til realitetsbehandling, og der gives dom i overensstemmelse med sagsøgerens påstand.

   b) sagsøgtes afgørelse om tilbageholdelse i lønnen af det fejlagtigt udbetalte husstandstillæg for perioden fra 1. januar 1975 til 31. august 1977 samt den stiltiende afvisning af den af sagsøgeren den 14. april 1978 herimod indbragte klage annulleres.

   c) sagsøgte tilpligtes at tilbagebetale sagsøgeren de beløb, der er tilbageholdt under tilbagesøgningen af de fejlagtigt udbetalte husstandstillæg for den ovennævnte periode, med tillæg af renter 8 % pro anno fra tidspunktet for tilbageholdelsen af de enkelte beløb,

   d) sagsøgte tilpligtes at afholde sagens omkostninger.

2. *Kommissionen* har nedlagt følgende påstand:

   a) frifindelse,

   b) sagsøgeren tilpligtes at afholde sagens omkostninger

III — Parternes anbringender og argumenter

1. I stævningen gør *sagsøgeren* i første række gældende, at sagsøgte har overtrådt artikel 85 i vedtægten for tjenestemænd i De europæiske Fællesskaber. Ifølge denne bestemmelse kan der ske tilbagesøgning af fejlagtigt udbetalte beløb i to tilfælde, nemlig når modtageren har haft kendskab til fejlen, eller når denne var så åbenbar, at han burde have kendt den. Ingen af disse forudsætninger foreligger i nærværende sag. Sagsøgeren vidste ikke, at udbetalingerne af husstandstillæg skete på et urigtigt grundlag fra den 1. januar 1975, og sagsøgte, som bærer bevisbyrden, påstår heller ikke dette; fejlen var heller ikke så åbenbar, at sagsøgeren burde have kendt den. Det fremgik ikke af lønsedlerne, at husstandstillæget var udbetalt fejlagtigt, idet sagsøgeren hverken havde kendskab til, hvor stor en del af hans hustrus løn der skulle tages i betragtning ved anvendelsen af artikel 1, stk. 3 i vedtægtens bilag VII, eller hvorledes man beregnede den fastsatte grænse for ægtefællens indtægt, hvis overskridelse principielt medførte bortfald af retten til husstandstillæg, idet denne grænse på grund af justeringskoefficientens indvirkning ikke var den i artikel 1, stk. 3 i vedtægtens bilag VII til vedtægten nævnte. At fejlen ikke har været åbenbar fremgår endvidere af, at Kommissionens specialafdelinger først opdagede den »motu proprio«, uanset de var i besiddelse af alle oplysninger, som var nødvendige for at opdage fejlen.

Sagsøgeren gør i anden række gældende, at den anfægtede afgørelse udgør en overtrædelse af grundsætningerne om billighed, ligebehandling, fordelende retfærdighed og god forvaltning og må karakteriseres som myndighedsmisbrug

idet det, selv om betingelserne i vedtægtens artikel 85 måtte være opflydt, fremgår af oplysninger, sagsøger har fået kendskab til, at sagsøgte ikke har krævet tilbagebetaling af fejlagtigt udbetalte beløb i tilfælde, der ligner hans.

2. I svarskriftet påpeger *Kommissionen* over for det af sagsøgeren i første række anførte, at det fremgår af Domstolens retspraksis, især af dommen af 27. juni 1973 i sag 71/72, *Kuhl* mod *Rådet*, (Sml. 1973, s. 705), at når tjenestemanden hævder ikke at have kendskab til fejlen ved den udbetaling, han har modtaget, må det undersøges, om fejlen ved udbetalingen fremstår som åbenbar. Kommissionens hævder, at de argumenter, sagsøgeren har fremført til støtte for, at fejlen ved udbetalingerne ikke var åbenbar, og i hvert fald ikke så åbenbar, at han burde have kendt den, ikke kan stå for en nærmere prøvelse. Den henviser først til, at artikel 1, stk. 3, i vedtægtens bilag VII i den affattelse, der var gældende, da sagsøgeren og hans hustru tiltrådte, fastsatte maksimumsbeløbet for ægtefællens erhvervsmæssige indtægt til et årligt beløb af 250 000 FB før fradrag af skat. Den bemærker i øvrigt, at administrationscheferne i deres møde den 26. oktober 1973 enedes om, at maksimumsbeløbet på 250 000 FB fremtidigt skulle reguleres med justeringskoefficienten i det land, hvor tjenestemanden og hans ægtefælle var tjenestegørende. Dette system, som var i kraft igennem hele den periode, hvor sagsøgeren fik udbetalt husstandstillæg, medførte, at det omhandlede maksimumsbeløb hævedes til 250 000 FB for tjenestemænd med tjenested i Belgien.

Kommissionen anfører, at sagsøgeren ikke kan have været uden kendskab til disse regler. Den finder imidlertid, at selv om sagsøgeren måtte kunne bevise, at anvendelsen af justeringskoefficienten på maksimumsbeløbet 250 000 FB var ham ubekendt, uanset at dette var offentliggjort i »Personaleposten« afsvækkes fejlens åbenbare karakter ikke, idet ingen tjenestemand kan påberåbe sig ukendskab til en foranstaltning, som regelmæssigt offentliggøres i Tidende eller i interne meddelelser til personalet. Kommissionen anfører videre, at det påståede ukendskab til anvendelsen af justeringskoefficienten på maksimumsbeløbet 250 000 FB ikke fritager sagsøgeren fra pligten til at tilbagebetale de fejlagtigt udbetalte beløb, men i stedet gør fejlen ved udbetalingen endnu mere åbenbar. Kommissionen mener ligeledes, at sagsøgeren ikke kan have været uden kendskab til størrelsen af sin hustrus løn.

Kommissionen anfører videre, at det forhold, at de uretmæssige udbetalinger skyldtes en vildfarelse hos administrationen, ikke i sig selv kan hindre, at artikel 85 bringes i anvendelse. Den støtter dette på generaladvokat Mayras' udtalelse (forslag til afgørelse i sag 71/72, Kuhl mod Rådet, Sml. 1973, s. 719), ifølge hvilken administrationens

vildfarelse ikke udelukker tilbagesøgning, selv om den ikke er fremkaldt af den ansatte; den er tværtimod en af de klart nødvendige faktiske forudsætninger. Sagsøgeren kan følgelig hverken påberåbe sig de beregninger, sagsøgte foretog, da han tiltrådte eller, at sagsøgte var i besiddelse af alle oplysninger, da hans hustru også var ansat hos sagsøgte.

Kommissionen konkluderer, at de klare regler i artikel 1, stk. 3, i vedtægtens bilag VII, som ændret ved administrationschefernes ovenstående foranstaltning, offentliggørelsen af disse regler på alle officielle sprog, det kendskab, som sagsøgeren må have haft til størrelsen af sin hustrus løn samt de omstændigheder, under hvilke han fik meddelelse om, at han havde ret til husstandsstillæg, udgør tilstrækkeligt bevis for, at fejlen ved de omtvistede udbetalinger var så åbenbar, at han burde have kendt den.

Sagsøgte bestrider det af sagsøgeren i anden række anførte vedrørende overtrædelse af grundsætningerne om billighed, lighed i forvaltningen, den fordelende retfærdighed og god administration, og finder, at dette anbringende bør forkastes, da sagsøgeren ikke har angivet de grunde, hvorpå det støttes, med tilstrækkelig klarhed.

3. I replikken anfører *sagsøgeren* først, at tvisten alene drejer sig om reglen i vedtægtens artikel 85, andet led, hvorfor de omstændigheder, under hvilke udbetalingen er sket, må undersøges for at det kan fastslås, om fejlen ved udbetalingen fremstod som åbenbar.

Førend sagsøgeren tager til genmæle over for det af sagsøgte anførte, bemærker han:

1) da sagsøgtes specialafdelinger har begået fejlen i mere end to år, er det klart, at den ikke var så åbenbar, at den kan danne grundlag for tilbagesøgning af fejlagtigt udbetalte beløb;

2) fejlen fremgik ikke af lønsedlerne, idet disse kun angav, at tillægget udbetaltes, således at man for at opdage fejlen havde måttet konsultere vedtægtsbestemmelserne om lønnens forskellige bestanddele;

3) sagsøgte meddelte ham, da hans daværende hustru tiltrådte i februar 1974, at han havde ret til husstandstillæg;

4) seks eller syv andre tjenestemænd befandt sig i samme situation som han og havde heller ikke opdaget fejlen.

På grundlag af disse indledende bemærkninger konkluderer sagsøgeren, at fejlen ikke var så åbenbar, at han burde have kendt den, og at der bør gives dom i overensstemmelse med hans påstand.

Sagsøgeren gør herefter over for det af sagsøgte anførte gældende, at han ikke havde kendskab til administrationschefernes afgørelse af 26. oktober 1973, som ændrede artikel 1 i vedtægtens bilag VII; han henviser herved til den måde, hvorpå »Personaleposten« omdeles og stiller spørgsmålet, hvorfor gennemførelsesforanstaltninger vedrørende vedtægten ikke meddeles personalet på samme måde som ændringerne til denne, det vil sige i

adresserede kuverter. Selv om artikel 1 i vedtægtens bilag VII, klart angiver de maksimumsbeløb, som skal tages i betragtning, er dette i øvrigt kun en del af problemet, idet disse derpå skal sammenlignes med ægtefællens erhvervsindtægter før fradrag af skat, hvilket ubestrideligt er en kompliceret beregning.

Sagsøgeren bemærker til det af sagsøgte anførte om, at han i givet fald burde have anmodet sagsøgte om en supplerende redegørelse, at såfremt yderligere forklaring er nødvendig for at opdage en fejl, har fejlen ikke været så åbenbar, at han burde have opdaget den, idet det herfor må kræves, at fejlen springer i øjnene på en person, som udviser almindelig omhu.

Sagsøgeren gør gældende, at når to ægtefæller er ansat i samme institution, behøver den pågældende tjenestemand ikke at beskæftige sig med den indflydelse, hans ægtefælles erhvervsindtægter har på hans løn, da administrationen nødvendigvis må være i besiddelse af alle oplysninger. Han er følgelig ikke forpligtet til at meddele den omhandlede institution disse. Hvis sagsøgte ikke sammenholder sagsakterne for to ægtefæller, som er ansat i institutionen, må fejlen lægges institutionen, og ikke tjenestemanden, til last.

Sagsøgeren bemærker videre, at han ikke længere gør det i anden række anførte gældende, da sagsøgte ifølge supplerende oplysninger, som han er kommet i besiddelse af, i april 1978 meddelte seks eller syv tjenestemænd, som befandt sig i samme situation som han, at problemet var under overvejelse, og at der for tre af dem endog er truffet beslutning om tilbagesøgning af de fejlagtige udbetalte beløb.

4. I duplikken anfører *Kommissionen* indledningsvis, at den ikke har erkendt, at sagsøgeren var uden kendskab til fejlen ved udbetalingen af husstandstillægget, men alene gjort opmærksom på, at den på grund af bevisnød ikke er i stand til at tage stilling dertil.

Den bemærker videre, at den ikke kan tiltræde sagsøgerens opfattelse, hvorefter fejlen ved udbetalingen af husstandstillægget ikke kan have været åbenbar, da administrationen, som råder over specialafdelinger på området, ikke har opdaget fejlen igennem omkring 2 år. Den henviser til de bemærkninger, den har fremført i svarskriftet, og tilføjer, at dens afdelinger ikke kan foretage en systematisk og vedvarende kontrol af størrelsen af dens tjenestemænds og øvrige ægtefællers løn, hvorfor den har pålagt sine tjenestemænd at meddele enhver ændring, især vedrørende deres ægtefællers erhvervsindtægter. I denne sag har sagsøgeren ikke efterkommet denne forpligtelse, hvorfor Kommissionen ikke har været i stand til at kontrollere, om udbetalingen af husstandstillæg er sket med rette eller med urette.

Vedrørende den vanskelighed, som sagsøgeren skal have haft ved fastsættelsen af den del af hans hustrus løn, som skulle sammenlignes med det maksimumsbeløb, hvis overskridelse indebar fortabelse af husstandstillægget, gør sagsøgte gældende, at sagsøgeren blot

havde kunnet addere hustruens nettoløn med fællesskabskatten for at få det månedlige beløb, som på årsbasis skulle sammenholdes med masksimumsbeløbet i vedtægten.

Sagsøgte bestrider sagsøgerens påstand om, at han ikke havde kendskab til artikel 1, nr. 3 i vedtægtens bilag VII og til administrationschefernes foranstaltning, idet han ved sin tiltrædelse — hvilket han har erkendt — modtog et »vade mecum« på dansk og et eksemplar af vedtægten på tysk, et sprog han havde et »meget godt« kendskab til, ifølge den bedømmelse af ham, som blev afgivet for perioden fra januar 1974 til juni 1975. Hvad angår »Personaleposten« må det kunne forventes, at en tjenestemand i hans lønklasse kan skelne mellem oplysninger af en vis betydning og oplysninger af anekdotisk karakter.

Sagsøgte gør gældende, at sagsøgeren i det mindste burde have anmodet dens afdelinger om en supplerende redegørelse, og at det forhold, at man ved hans tiltrædelse havde meddelt ham, at han havde ret til husstandstillæg, ikke kan være afgørende, da oplysninger, som er korrekte, når de afgives, ikke nødvendigvis vil være det fremover, især ikke, når deres grundlag er under konstant udvikling.

Sagsøgte bestrider ligeledes sagsøgerens opfattelse, hvorefter forpligtelsen til at oplyse om ægtefællens erhvervsindtægter kun påhviler tjenestemænd, hvis ægtefælle ikke er i sagsøgtes tjeneste. Den finder derimod, at forpligtelsen påhviler enhver tjenestemand, hvis ægtefælle har indtægtsgivende beskæftigelse, enten i Kommissionen eller andetsteds. Da sagsøgeren ikke har overholdt denne forpligtelse, har han ikke opfyldt det kontraktmæssige tilsagn ha afgav ved sin tiltrædelse, og har derved tilsidesat den »grundlæggende samarbejdspligt, som påhviler enhver tjenestemand over for den myndighed, hvorunder han hører« (dom af 14. december 1966, sag 3/66, *Alfieri* mod *Europa-Parlamentet*, Sml. 1965-1968. s. 317, org. ref. Rec. s. 634 ff, især s. 650).

Kommissionen tager afslutningsvis til efterretning, at sagsøgeren har frafaldet sit anbringende om overtrædelse af grundsætningerne om billighed, ligebehandling, fordelende retfærdighed og god forvaltning og om myndighedsmisbrug.

I retsmødet den 31. maj 1979 har sagsøgeren, repræsenteret af advokat E. Lebrun, Bruxelles, og Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, repræsenteret af sin befuldmægtigede D. Sorasio, Kommissionens juridiske tjeneste, bistået af advokat D. Jacob, Bruxelles, afgivet mundtlige indlæg.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 21. juni 1979.

Præmisser

1 I denne ved stævning af 10. november 1978 anlagte sag er der nedlagt påstand om annullation af Kommissionens afgørelse om tilbageholdelse i sagsøgerens løn af udbetalt husstandstillæg for perioden 1. januar 1975 til 31. august 1977, samt af den stiltiende afvisning af den af sagsøgeren den 14. april 1978 herimod indbragte klage.

2 Sagsøgeren og hans hustru, der er danske statsborgere, har været ansat i Fællesskabet siden begyndelsen af 1974 med tjenestested i Bruxelles. Siden da har sagsøgeren i henhold til tjenestemandsvedtægtens artikel 67, stk 1, litra a) oppebåret husstandstillæg, hvis tildelingsbetingelser er fastsat i artikel 1 i vedtægtens bilag VII. Ifølge sidstnævnte bestemmelse tildeles husstandstillæg dels gifte tjenestemænd og dels tjenstemænd, der er enker (enkemænd), fraskilte, lovmæssigt separeret eller ugifte, men kun såfremt disse har forsørgerpligt over for et eller flere børn (artikel 1, stk. 2). Når to ægtefæller er ansat i Fællesskabets tjeneste, udbetales tillægget kun til den ægtefælle, der har den højeste grundløn (artikel 1, stk. 4).

3 Sagsøgeren oppebar husstandstillæg på grundlag af ovenstående bestemmelser, indtil han meddelte administrationen, at han den 8. august 1977 var blevet skilt fra sin hustru. Efter denne meddelelse indstilledes udbetalingen af husstandstillægget fra og med januar 1978, da sagsøgeren ikke havde forsørgerpligt over for børn.

4 Artikel 1 i bilag VII indeholder, udover ovennævnte regler, et stk. 3, som begrænser retten til husstandstillæg. Ifølge stk. 3 i dets dagældende affattelse, får en gift tjenestemand, som ikke har forsørgerpligt over for børn, ikke tillægget udbetalt, uanset han i princippet har ret dertil, hvis ægtefællen udøver en erhvervsmæssig indtægtsgivende beskæftigelse med en årlig erhvervsmæssig indkomst på over 250 000 FB inden fradrag af skat. Dette beløb forhøjedes med virkning fra den 1. november 1973 til 292 500 FB for tjenestemænd med tjenestested i Belgien.

5 Da administrationen som følge af sagsøgerens meddelelse indstillede udbetalingen af husstandstillæg med virkning fra den 31. december 1977, klarlagde en undersøgelse, at hans ægtefælles erhvervsindkomst efter den 1. juli 1974 havde oversteget den i artikel 1, stk. 3, i vedtægtens bilag VII fastsatte indtægtsgrænse, hvorfor han efter dette tidspunkt uberettiget havde fået udbetalt husstandstillæg ved en fejltagelse.

6 Som følge haraf meddelte administrationen den 10. februar 1977 sagsøgeren, at de med urette oppebårne beløb skulle betales tilbage, dog bortset fra de mellem den 1. juli og den 31. december 1974 udbetalte beløb, idet hustruens løn i denne periode kun havde oversteget den pågældende indtægtsgrænse på grund af en senere efterbetaling. Ansættelsesmyndigheden besvarede ikke en klage i henhold til vedtægtens artikel 90 inden for den deri fastsatte fire måneders frist, hvorfor der fra fristens udløb foreligger en stiltiende afvisning, som sagsøgeren påstår annulleret sammen med afgørelsen af 10. februar 1977.

7 Sagsøgeren bestrider ikke, at de beløb, han har modtaget, er udbetalt på urigtigt grundlag, men gør gældende, at et krav om tilbagebetaling er i strid med vedtægtens artikel 85. Denne regel bestemmer: »Ethvert beløb, der fejlagtigt er udbetalt, kræves tilbagebetalt, hvis modtageren har haft kendskab til fejlen, eller denne var så åbenbar, at han burde have kendt den.«

8 I anden række havde han tillige påberåbt sig overtrædelse af grundsætningerne om billighed og ligebehandling, idet der blev foretaget tilbagesøgning af fejlagtigt udbetalte beløb for hans vedkommende, men ikke for andre tjenestemænd, som befandt sig i en tilsvarende situation, men sagsøgeren har under sagen frafaldet dette anbringende, idet hans påstand om en forskelsbehandling fra Kommissionens side viste sig at være urigtig.

9 Artikel 85 omfatter to tilfælde. Dels det tilfælde, hvor modtageren havde kendskab til fejlen og dels, hvor fejlen var »så åbenbar«, at han burde have kendt den. Sagsøgeren hævder, at ingen af disse tilfælde foreligger for hans vedkommende.

10 Sagsøgeren erklærer, at han ikke havde kendskab til, at de omtvistede udbetalinger skete på urigtigt grundlag. Uanset det alvorligt må betvivles, at en sådan erklæring er tilstrækkelig, og uanset en rimelig fortolkning af artikel 85 snarere må føre til, at modtageren af fejlagtigt udbetalte beløb bør sandsynliggøre det påståede ukendskab, er det i denne sag tilstrækkeligt at undersøge, om »fejlen var så åbenbar«, at sagsøgeren burde have kendt den.

11 Hertil gør sagsøgeren i første række gældende, at man ikke kan anse en fejl for åbenbar, som administrationen selv har begået gennem adskillige år, og især ikke, når administrationen kendte den løn, den selv udbetalte til hans hustru. Dette argument kan ikke tiltrædes. Det afgørende er ikke, om fejlen var åbenbar for administrationen, men om den var det for sagsøgeren, og den situation, som en administration, der foretager tusinder af lønudbetalinger samt udbetalinger af tillæg af enhver art, befinder sig i, kan ikke sammenlignes med tjenestemandens, der har en personlig interesse i at kontrollere de månedlige udbetalinger, han modtager.

12 Sagsøgeren gør i anden række gældende, at de lønsedler, som angav tillæggets størrelse, ikke gjorde det muligt at opdage fejlen, samt at »beregningen af den for ægtefællens erhvervsindtægter fastsatte grænse, hvis overskridelse medfører bortfald af retten til tillæg, er kompliceret og et arbejde for specialister«.

13 Sagsøgeren kan ikke have været uden kendskab til størrelsen af den løn og andre ydelser, som hans hustru modtog som tjenestemand i Kommissionen, idet begges løn på deres egen anmodning indbetaltes til samme bankkonto indtil skilsmissen. Desuden angav den dagældende artikel 1 i vedtægtens bilag VII den grænse for ægtefællens erhvervsindtægter inden fradrag af skat, som medfører bortfald af husstandstillægget med et bestemt beløb, nemlig 250 000 FB, som senere forhøjedes til 292 500 FB. Det følger heraf, at når, som i det foreliggende tilfælde, ægtefællens nettoindtægt som angivet på lønsedlen allerede i væsentlig grad oversteg indtægtsgrænsen — lønsedlen fra januar 1975 udvist en nettoløn på 33 091 FB — måtte enhver tjenestemand, som udviser normal omhu, uden tvivl blive opmærksom på, at hans ret

til husstandstillæg var tvivlsom, og at det i hvert fald var nødvendigt at foretage en undersøgelse. Udtrykket »så åbenbar« i vedtægtens artikel 85 betyder ikke, at en tjenestemand, som fejlagtigt får udbetalt beløb, er fritaget for enhver undersøgelsespligt, men betyder alene, at der skal ske tilbagebetaling, når der foreligger en fejl, som en tjenestemand, der udviser normal omhu, ville have opdaget.

14 Det fremgår af samtlige sagens omstændigheder samt det af sagsøgeren anførte, at når sagsøgeren ikke opdagede den administrative fejl han med urette drog fordel af, beroede det alene på, at han ikke foretog en efterprøvelse med den normale omhu, som kunne forventes af en tjenstemand i hans stilling, der i øvrigt var ansat i afdelingen for »finansiering og kontrol« i EUGFL, hvilket i sig selv forudsætter regnskabsmæssige kvalifikationer, som burde have gjort det lettere for ham at foretage den nødvendige efterprøvelse.

15 Det følger af det foranstående, at Kommissionen i denne sag har anvendt vedtægtens artikel 85 korrekt, hvorfor den vil være at frifinde.

Vedrørende sagens omkostninger

16 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, dømmes den part, som taber sagen, til at afholde sagens omkostninger.

Da sagsøgeren har tabt sagen, dømmes han til at betale sagens omkostninger. I henhold til procesreglementets artikel 70 bærer institutionerne imidlertid selv de udgifter, de har afholdt i sager anlagt af de ansatte ved Fællesskaberne.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

Domstolen (første afdeling):

1. **Sagsøgte frifindes**

2. **Hver part bærer sine omkostninger.**

Mertens de Wilmars O'Keeffe Koopmans

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 11. juli 1979.

A. Van Houtte
Justitssekretær

J. Mertens de Wilmars
Formand for første afdeling

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT H. MAYRAS FREMSAT DEN 21. JUNI 1979 [1]

Høje Ret.

Efter sagerne Meganck mod Kommissionen (dom af 30. 5. 1973, Sml., s. 527) og Kuhl mod Rådet (dom af 27. 6. 1973, Sml., s. 705) er det nu tredje gang, jeg fremsætter forslag vedrørende tilbagesøgning af beløb, som fejlagtigt er blevet udbetalt til en tjenstemand i Fællesskaberne.

I — Sagen angår husstandstillægget i henhold til artikel 67, stk. 1, i tjenstemandsvedtægten. Betingelserne vor tildeling af dette tillæg er nærmere fastsat i artikel 1 i vedtægtens bilag VII, hvis stk. 3 i den affattelse, som var gældende på tidspunktet for de omtvistede begivenheder, bestemte:

»Såfremt ægtefællen udøver en erhvervsmæssig indtægtsgivende beskæftigelse med en årlig erhvervsmæssig indkomst,

1 — Oversat fra fransk.